

Psykologisk krigföring i u-länder

bP 505/7

Beredskapsnämnden
för psykologiskt försvar
Kurt Törnqvist
Juni 1965

Medd. nr 7

PSYKOLOGISK KRIGFÖRING I U-LÄNDER.

I Sydvietnam möter USA ökade svårigheter i sin kamp med Vietcongrebellerna trots sin militära överlägsenhet. I samma område gjorde fransmännen bittra erfarenheter under åren omkring 1950 och led ett förödmjukande nederlag mot rebellerna i kampen om Indokina. Hur är detta möjligt? Hur kan militärt underlägsna guerillastyrkor utmanövrera en militärt överlägsen modern armé? Några franska officerare, som deltog i striderna, sökte efteråt analysera sina smärtsamma erfarenheter och kom fram till en militär och politisk doktrin om "revolutionär krigsföring". Denna försökte man sedan tillämpa vid kriget i Algeriet men försöket misslyckades och ledde till besvikelse, som utmynnade i stöd åt OAS. En amerikansk historiker, Peter Parret, har analyserat denna utveckling av fransk revolutionär krigsföring från Indokina till Algeriet och dragit åtskilliga värdefulla lärdomar ur misslyckandet.

Doktrinen om revolution

Författaren understryker att doktrinen om revolutionär krigsföring icke beskriver en konflikt mellan suveräna stater utan inom en stat. Revolutionär krigsföring definieras som en kombination av partisankrigföring och psykologisk krigsföring. Genom denna form av krigsföring kan en underlägsen styrka utmanövrera en modern armé om den lyckas vinna åtminstone stillatigande stöd av befolkningen i området. Detta var den viktigaste lärdomen av det franska nederlaget i Indokina. Civilbefolkningens ökade betydelse innebär en viktig förändring från tidigare konventionella konflikter. I tidigare krig har civilbefolkningen vanligen ej ägnats huvudintresset och framför allt inte i början. I stället har man ägnat sig åt fiendens vapensystem, militära styrkor och krigspotential, innan man funderat på att utöva tryck på befolkningen. Den revolutionära krigsföringen innebär en helomvändning i detta avseende. Erövringen av åtminstone delar av befolkningen utgör en ofrånkomlig inledning till upproret. Först sedan befolkningen blivit skolad och organiserad för revolutionärt syfte, blir det möjligt att övergå till andra akten - öppet krig. Förloppet i denna krigsföring kan i princip beskrivas i följande fem steg:

1. Propagandister och agitatorer börjar i hemlighet arbeta bland folket för att utröna stämningar och attityder samt bedriva propaganda.
2. De börjar organisera aktivister och sympatisörer i grupper, som sedan kontrollerar varandra och påverkar opinionen genom agitation. Folk börjar bli ovilliga och rädda att hjälpa de lagliga myndigheterna.

PSYKOLOGISK KRIGFÖRING I U-LÄNDER.

I Sydvietnam möter USA ökade svårigheter i sin kamp med
Vietcongrebellererna trots sin militära överlägsenhet.
I samma område gjorde fransmännen bittera erfarenheter
under åren omkring 1950 och led ett förödande neder-
lag mot rebellererna i kampen om Indokina. Hur är detta
möjligt? Hur kan militärt underlägsna guerillastyrkor
utmanövrera en militärt överlägsen modern armé? Några
franska officerare, som deltog i striderna, sökte efter-
åt analysera sina smärtsamma erfarenheter och kom fram till
en militär och politisk doktrin om "revolutionär krig-
föring". Denna försökte man sedan tillämpa vid kriget i
Algeriet men försöket misslyckades och ledde till be-
svikelse, som utmynnade i år 68. En amerikansk histo-
riker, Peter Perret, har analyserat denna utveckling av
fransk revolutionär krigföring från Indokina till
Algeriet och dragit åskådliga värdefulla lärdomar ur
misslyckandet.

Doktrinen om revolutionär

Förstärken undersöker att doktrinen om revolutionär
krigföring i öst beskrivs som ett konflikt mellan suveräna
stater utan inom en stat. Revolutionär krigföring
definieras som en kombination av partiskrigföring och
psykologisk krigföring. Genom denna form av krigföring
kan en underlägsen styrka utmanövrera en modern armé
om den lyckas vinna åtminstone ett viktigt stöd av
befolkningen i området. Detta var den viktigaste lär-
domen av det franska nederlaget i Indokina. Civil-
befolkningens ökade betydelse innebär en viktig för-
ändring från tidigare konventionella konflikter. I
tidigare krig har ovlitbefolkningen varit en betydande
huvudintresset och framför allt inte i början. I ett
har man ägnat sig åt frändens vapenstyrkor, militära styrkor
och krigspotential, innan man lundat på att utöva tryck
på befolkningen. Den revolutionära krigföringen innebär
en helomvändning i detta avseende. Erövringen av åt-
minstone delar av befolkningen utgör en ofrånkomlig inled-
ning till upproret. Först sedan befolkningen blivit
skolad och organiserad för revolutionärt syfte, blir det
möjligt att övergå till andra aktioner - öppet krig.
Förloppet i denna krigföring kan i princip beskrivas i följ-
jande fem steg:
1. Propagandistisk och agitatorisk förberedelse i hemlighet
arbetar bland folket för att utlösa stämningar och atti-
tyder samt bedriva propaganda.
2. De börjar organisera aktiviteter och samlar i
grupper, som sedan kopplade varandra och påverkar
opinionen genom agitation. Folk börjar bli ovilliga och rädda
att hjälpa de följande myndigheterna.

3. Beväpnade band bildas. De börjar företa mindre aktioner i form av bakhåll mot regeringspatruller och råder mot isolerade posteringar. Agitation, sabotage och terror blir intensiv.
4. Terrorverksamheten och guerillakrigföringen tvingar gradvis regeringsstyrkorna att dra sig bort från vissa områden. Därigenom får rebellerna baser för en mera organiserad militär verksamhet. Regeringar, som är positiva till upproret, bistår med vapen och trupper.
5. Den sista fasen består av en allmän psykologisk, politisk och militär offensiv mot regeringen och dess väpnade styrkor.

Vietminh och deras vänner i Kommunistkina visade också fransmännen vilken styrka, som uppkom genom en sammanslagen militärpolitisk ledning. Slutligen upptäckte fransmännen nya politiskt-strategiska implikationer i guerillakrigföringen och blev övertygade om att lämpliga psykologiska åtgärder kunde skapa och bevara en ideologisk sammanhållning mellan de stridande och deras civila anhängare. Doktrinen bygger i betydande grad på Mao Tse Tungs teknik vid erövringen av Kina.

Analyserna av erfarenheterna från Indokina gjorde de franska militärteoretikerna övertygade om att överlägsenheten hos de revolutionära arméerna berodde på två faktorer: den disciplinerade politiska övertygelsen hos deras kadrar och erövringen av befolkningen.

Motrevolutionens doktrin

Hur skall då en revolutionär krigföring bekämpas? Det gäller att angripa de svaga punkterna i denna, menar de franska teoretikerna. Detta kan ske genom två huvudoperationer: destruktion och konstruktion.

Destruktionen innebär först att rebellernas cellaktivitet avslöjas och grupperna upplöses. Om denna ideologiska elitorganisation kan förintas, befrias folkets stora massa från fruktan, förtryck och terror. När befolkningens stöd ryckes undan, faller upproret ihop. Vidare måste rebellerna avskäras från utländsk hjälp, och deras guerillastyrkor nedkämpas.

Men enbart destruktion leder ej till framgång om den ej följes upp av konstruktiva åtgärder. Först och främst innebär detta att etablera personliga kontakter med folket, att skydda och hjälpa människorna och organisera dem i nya grupperingar. Slutligen innebär konstruktion att genom skolning övertyga befolkningen att etablera självförsvarssystem och att sätta upp infödda stödtrupper som kan samarbeta i kampen mot rebellerna.

Tyvårr byggde 5:e byrån sin teknik på en begränsad grund av psykologiskt och sociologiskt vetande. Pavlov, Le Bon och Chakhotin fick lämna ett ganska föråldrat och ytligt material.

Fransk psykologisk krigföring i Algeriet

År 1955 upprättades under militär ledning det första träningslägret för psykologisk krigföring i Paris, och år 1957 blev den improviserade "psykologiska byrån" officiellt inordnad i generalstaben som 5:e byrån med tre avdelningar, en för presskontakter, en för psykologisk krigföring och en för "nationella affärer".

Hur tillämpade nu 5:e byrån doktrinen om motrevolution i Algeriet? Destruktionens militära uppgift att avskära rebellerna från utländsk hjälp och bekämpa deras väpnade styrkor löstes delvis framgångsrikt men uppgiften att bryta ner algeriernas tro på rebellernas sak och att främja deras samhörighet med Frankrike visade sig svårare.

- 3. Beväpnade band bildas. De börjar företa mindre aktioner i form av bakhöll mot regeringspatrouller och råder mot isolerade posteringar. Aktation, sabotage och terror blir intensiv.
- 4. Terrorverksamheten och guerillakrigföringen tvivlar gradvis regeringsstyrkornas att dra sig bort från vissa områden. Därigenom får rebellererna passager för en mera organiserad militär verksamhet. Regeringar, som är positiva till upproret, slått med vapen och trupper.
- 5. Den sista fasen består av en allmän psykologisk, politisk och militär offensiv mot regeringen och dess väpnade styrkor.

Vetamin och deras vännar i Kommunistiska vänska också fransmännen vilken styrke, som uppkom genom en sammanslagning militärpolitisk ledning. Slutligen upptäckte fransmännen nya politiskt-strategiska implikationer i guerillakrigföringen och blev övertygade om att jämföra psykologiska åtgärder kunde skapa och bevara en ideologisk sammanslagning mellan de stridande och deras civila anhöriga. Doktrinen bygger i betydande grad på Mao Tse Tung's teknik vid övervinningen av Kina.

Analyserna av erfarenheterna från Indokina gjorde de franska militärteoretikerna övertygade om att överlägsenheten hos de revolutionära arméerna berodde på två faktorer: den disciplinerade politiska övervakningen hos deras kadetr och övervinningen av befälskänslan.

Motrevolutionens doktrin

Hur skall då en revolutionär krigföring bekämpas? Det gäller att angräpa de svaga punkterna i denna, menar de franska teoretikerna. Detta kan ske genom två huvudsakliga metoder: destruktion och konstruktion.

Destruktionen innebär först att rebellerens kollektivitet avslöjas och grupperna upplösas. Om denna ideologiska eller organisation kan förstås, betonas folkets stora massor från fruktan, förtvylt och terror. När befolkningens stöd tycks vandra, faller upproret ihop. Vidare måste rebellerens evakrings åtgärder ständigt hjälpas, och deras guerillastyrkor nedkämpas.

Men enbart destruktion leder ej till framgång om den ej följes upp av konstruktiva åtgärder. Först och främst innebär detta att etablera personliga kontakter med folket, att skydda och hjälpa människor och organisera dem i nya grupperingar. Slutligen innebär konstruktion att genom skolinne överlys befolkningen att etablera självförsvarsavdelningar och att sätta upp inbyggda stridsgrupper som kan samarbeta i kampen mot rebellererna.

Tyvärr byggde 5:e byrån sin teknik på en begränsad grund av psykologiskt och sociologiskt vetande. Pavlov, Le Bon och Ghakhoins läskrämma ett gammalt föråldrat och ytligt material.

Fransk psykologisk krigföring i Algeriet

År 1955 upprättades under militär ledning det första träningslägret för psykologisk krigföring i Paris, och år 1957 blev den återupplivade "psykologiska byrån" officiellt inordnad i generalstabens som 5:e byrån med tre avdelningar, en för presskontakter, en för psykologisk krigföring och en för "nationella frågor".

Hur tillämnades nu 5:e byrån doktrinen om motrevolution i Algeriet? Destruktionens militära upplägg att evakrera rebellererna från utländsk hjälp och bekämpa deras väpnade styrkor löstes delvis framgångsrikt men uppgiften att nyttja ner algerierna tro på rebellerernas sak och att förtäta dem samarbetare, så fransmännen vägrade att evakrera

Genom sociala reformer och modernisering under fransk ledning sökte skapa immunitet mot upproret. Detta program genomfördes genom omflyttning av stora delar av befolkningen, genom politiska och administrativa reformer och genom utbildning av ungdomen. Att många av dessa uppgifter bestod i samhällsutveckling, utbildning och hälsovård appellerade till idealistiska officerare och dessa visade hög personlig och professionell standard. Men programmet var underbemannat och led brist på pengar. Trots att betydande framgångar uppnåddes, var resultaten på lång sikt av tvivelaktigt värde. Omskolningen av tillfångatagna fiender skedde i särskilda omskolningscentra, där man försökte hjärntvätta och omskola fångarna. Men det fanns aldrig tillräckligt med instruktörer för att behandla varje fånge individuellt. Parret har svårt att tro att de riktade massaktiviteter, som förekom, skulle kunna åstadkomma andra varaktiga verkningar på fångarnas sinnen än antagonism. Men det som framför allt motverkade fransmännens ansträngningar var den brutalitet och den tortyr, som de använde gentemot fångar. Dessa skändligheter gjorde omskolningen omöjlig.

Upplösningen av 5:e byrån

Under de första krigsåren hade 5:e byrån arbetat nästan utan någon kontroll från Paris och från ett underordnat organ utvecklades det till ett inflytelserikt instrument i Algeriet. Den fick ett starkt politiskt och finansiellt stöd av de franska extremisterna i Algeriet och av vissa högre regeringstjänstemän. Eftersom konflikten mellan revolution och motrevolution enligt teorin krävde fullständig enighet mellan den politiska och militära ledningen, hävdade 5:e byråns ledare, att det franska samhället självt måste omskolas. Först 1959 sökte regeringen stoppa 5:e byråns expansion genom att förflytta några av de mest radikala officerarna. Men bekymren för den franska likgiltigheten och oppositionen till kriget i Algeriet drev 5:e byråns män allt längre in i politikens irrgångar. De närmade sig allt mer aktivisterna bland de franska kolonisterna och neofascisterna i Frankrike. De bidrog till att framkalla kravaller och som en följd härav upplöstes 5:e byrån i februari 1960 och dess chef arresterades. De flesta officerarna inom den psykologiska krigföringen accepterade dock de Gaulles beslut att förhandla med FLN och utrymma Algeriet men några vägrade att lyda. Generalsrevolten i maj igångsattes av veteraner från 5:e byrån och dessa spelade ledande roller inom OAS i försöken att återvinna Algeriet genom terror. De militära företrädarna för psykologisk krigföring misslyckades således bland såväl fransmännen själva som bland FLN och muselmanerna. Att utkämpa ett kolonialkrig i mitten av 20:e seklet är visserligen svårt men 5:e byråns återgång till totalitära metoder och begrepp, som inte stöddes av tillräckliga fysiska styrkor och inte allmänt accepterades av nationen, visade sig vara en kostbar och farlig återvändsgränd.

Ökad medverkan av civila specialister önskvärd.

De franska teoretikerna hävdar visserligen att doktrinen om revolutionär krigföring inte gäller enbart franska förhållanden utan är den mest sannolika form som krig mellan Öst och Väst skulle ta i framtiden. Men detta är ett problem som kan diskuteras. Hittills har den revolutionära krigföringen endast tillämpats i u-länder och frågan är om den verkligen kan användas i högt utvecklade länder mot en väl organiserad befolkning med hög genomsnittlig utbildning.

Genom sociala reformer och modernisering under fransk ledning så-
skaps immunitet mot uppror. Detta program genomfördes genom en-
flyttning av stora delar av befolkningen, genom politiska och admi-
nistrativa reformer och genom utbildning av ungdomen. Att många av
dessa uppgifter bestod i samhällsreformer, utbildning och hälsovård
appellerade till idealistiska officerare och dessa visade hög person-
lig och professionell standard. Men programmet var underberänt och
led brist på pengar. Trots att betydande framgångar uppnåddes, var
resultatet på lång sikt av tvivelaktigt värde. Omskolningen av till-
fångatagna fientliga skötte i särskilda omskolningscentra, där man
föresatte hjärnvård och omskola fångarna. Men det franskt skötte till-
räckligt med instruktörer för att behandla varje fånge individuellt.
Partiet har svårt att tro att de rikade massaktiviteter, som försök-
skulle kunna åstadkommas andra verkliga verkningar på fångarnas an-
än antagonism. Men det som framför allt motverkade fransmannas an-
strängningar var den brutalitet och den torghet, som de svåraste gentemot
fångar. Dessa skändligheter gjorde omskolningen omöjlig.

Uppfattningen av 5:e byrån

Under de första krigsåren hade 5:e byrån arbetat nästan utan någon
kontroll från Paris och från ett underordnat organ utveckladas de till
ett inflytelserikt instrument i Algeriet. Den fick ett starkt pa-
tient och finansierat stöd av de franska extremisterna i Algeriet
och av vissa högre regeringsfunktionärer. Efter en konflikt mellan
voluntion och motrevolution enligt teorin krävde fullständig anhäng-
samhet den politiska och militära ledningen, hävdade 5:e byrån dock
att det franska samhället självt måste omskolas. Först 1952 sökte reg-
ringen stoppa 5:e byråns expansion genom att förflytta några av de
mest radikala officerarna. Men bekymren för den franska likhet-
en och oppositionen till kriget i Algeriet drev 5:e byrån mån allt
längre in i politiska stridigheter. De svåraste sig allt mer aktivitet-
na bland de franska kolonisterna och neutralisterna i Frankrike. De
bidrog till ett franskt krasch och som en följd hävar upp
5:e byrån i februari 1960 och dess chef arresterades. De franska
officerarna inom den psykologiska krigföringen organiserade dock
de Gallien beslut att förhandla med FLN och utrymde Algeriet men några
veckor att lyda. Generalsekreteraren i maj tillgavs av veteraner
från 5:e byrån och dessa spelade ledande roller inom OAS i försöken
att återvinna Algeriet genom terror. De militära försöksarna för
psykologisk krigföring misslyckades således bland såväl franska-
nen själva som bland FLN och muselmanerna. Att utkräva ett kolonial-
krig i mitten av 20:e seklet är väsentligen svårt men 5:e byrån
återgång till totalitära metoder och begrepp, som inte såldes av
tillräckliga lydska styrkor och inte allmänt accepterades av nation-
nen, visade sig vara en kostbar och farlig återvändsgränd.

Ökad medverkan av civila specialister önskade

De franska teoretikerna hävdar väsentligen att doktrinen om revolun-
när krigföring inte gäller enbart franska förhållanden utan är den
mest humana form som krig mellan öst och väst skulle ta i framtiden.
Men detta är ett problem som kan diskuteras. Hittills har den revolun-
tionära krigföringen endast tillämpats i 2-länder och frågan är om
den verkligen kan användas i högt utvecklade länder mot en väl orga-
niserad befolkning med hög gemensamt utbildning.

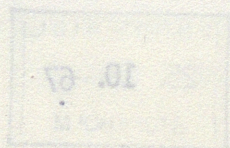
Integrationen av politiska och militära åtgärder åstadkoms i Algeriet genom en utvidgning av de militära styrkornas ansvar och befogenheter. Men, menar författaren, de kommunistiska såväl som icke-kommunistiska krigen under de senaste 40 åren pekar på att denna integration kan uppnås mera effektivt genom en utvidgning av de civilas medverkan och insatser. Åtskilliga komponenter i ett inbördeskrig är väsentligen sociala, ekonomiska och politiska och kan handläggas mera effektivt av civila specialister än av militär personal.

Kurt Törnqvist

Parret Peter: French Revolutionary Warfare from Indochina to Algeria. The Analysis of a Political and Military Doctrine. New York 1964.

Övriga nyanskaffade böcker till BN:s bibliotek.

- Furhoff, Lars: Dagspressen i Sverige
 Boalt, Gunnar: Masskommunikation
 Örvik, Nils : Europe's Northern Cap and the Soviet Union.
 Harvard University 1963
 Brown, J.A.C.: Operation övertalning. Falköping 1965
 Emery, m.fl.: Introduction to Mass Communications.
 Key, : Politics, Parties and Pressure Groups.
 Nafziger, m.fl.: Introduction to Mass Communications Research.
 Banfield, : City Politics
 Wächter, Michael: Hjärntvätt, Örebro 1965
 Carlson, Stig m.fl.: Att vägra döda, att vägra värnplikt, Uddevalla 1965
 Budd, Richard W. och
 Thorp, Robert K.: An Introduction to Content Analysis, Iowa City,
 Iowa 1963.

Integrations av politiska och militära styrkor i Algeriet
genom en utvidgning av de militära styrkornas ansvar och befogenheter.
Men, när det gäller de kommunalistiska och socialdemokratiska
partier, som under de senaste åren har varit aktiva i Algeriet, så
kan uppstå en effektiv politik som utgår från de civila
medvetenheten och engagemang. Årskringla 1965, Algeriet, nr 11
Väsentliga aspekter, ekonomiska och politiska och sociala aspekter
effektivt av civila specialister av militära personal.

Kurt Bergqvist

Parret Peter: French Revolutionary Wars from Indochina to Algeria.
The analysis of a Political and Military Doctrine.
New York 1964.

Övriga avsnittsreferenser till SAs bibliotek

- Furhoff, Lars: Rapporterna i Sverige
- Bohl, Gunnar: Kärnkraftsindustrin
- Örsk, Nils: Europe's Nuclear Energy and the Soviet Union.
Harvard University 1965
- Brown, J. S.: Operation Overland, Fisköping 1965
- Wright, M. J.: Introduction to Mass Communication.
- Kay, J.: Political Parties and Pressure Groups.
- Holmberg, M. J.: Introduction to Mass Communication Research.
- Beardsley, J.: City Politics
- Wolcott, Michael: Hjärtvärt, Örebro 1965
- Carlson, R. J.: The War in Vietnam, 1965
- Hubb, Richard: och
- Thorp, Robert: A. An Introduction to Content Analysis, Iowa City,
Iowa 1965.

KUNGL. BIBL.
25. 10. 67
STOCKHOLM